

Undervisningsmateriale om Børnekonventionen

MELLEMTRIN

RETTIGHEDSSTAFETTEN

- med fokus på artikel 42: Alle skal kende børns rettigheder

Redaktion:

- Børnerådet
- Institut for Menneskerettigheder
- Red Barnet
- UNICEF Danmark

Ansvarshavende:

Maja Olesen, Sekretariatschef Børnerådet

Grafisk design: Jan Majgaard

Logo design: Mette Ehlers/Ehlerstration

Rettighedsstafetten er et samarbejde mellem:

- Børnerådet
- Danske Handicap Organisationer
- Danske Skoleelever
- De Anbragtes Vilkår
- Institut for menneskerettigheder
- Red barnet
- UNICEF Danmark

Indhold

Introduktion til materialet	4
Kend dine rettigheder	5
Børnekonventionen kort fortalt	6
Rettighedsbanko	7
Flip en rettighed	21
Rettighedsquiz	24
Rettigheder i praksis	26
Paneldebat	27
Mim en rettighed	29
Hvad gør vi her?	31
Din og min mening	36
Klassens egen rettighedsplakat	38
Et liv uden rettigheder	39
Video: Mest LORTEDE skoledag nogensinde	40
Analyse af scener – hvilke rettigheder blev brudt?	41
Retten til at sige fra – hvad ville du gøre?	42
Sådan burde skoledagen have været – kreativ omskrivning	43
En skole uden rettigheder	44
Ordet er dit!	45

Dette materiale er til elever på mellemtrinnet og er udviklet til dig, der gerne vil arbejde med børns rettigheder i forbindelse med Rettighedsstafetten uge 38 2025 – men materialet kan selvfølgelig bruges hele året rundt.

I år har Rettighedsstafetten fokus på **artikel 42 "Alle skal kende børns rettigheder"**, derfor har dette materiale fokus på at sikre, at eleverne kender til deres rettigheder.

Rettigheder gælder alle børn i hele verden, men dette materiale er rettet mod børn, der lever i Danmark. Fokus i materialet vil derfor hovedsageligt være på de rettigheder, som danske børn bedst kan spejle sig i.

Materialet består af tre dele: **"Kend dine rettigheder"**, **"Rettigheder i praksis"** og **"Et liv uden rettigheder"**. Hver del indeholder forskellige øvelser.

Materialet er bygget op, så du som lærer kan vælge de moduler og øvelser, som du synes giver mening for din klasse.

På den måde kan I være med, uanset om I har én lektion, én dag eller flere dage til rådighed, og uanset om I har arbejdet med rettigheder før, eller det er første gang.

Hvis jeres elever ikke tidligere har arbejdet med børns rettigheder, anbefaler vi dog, at I starter med at arbejde med første del **"Kend dine rettigheder"**.

I kan printe UNICEF Danmarks plakat over rettighederne og hænge dem op i klassen. I kan [downloade plakaten her](#).

Øvelserne i dette materiale er baseret på øvelser udviklet af **Red Barnet, Institut for Menneskerettigheder** og **UNICEF Danmark**.

Vil du vide mere om FN's Børnekonvention? Så kan du læse mere [her](#).

Kend dine rettigheder

Denne første del af materialet introducerer eleverne til, hvad rettigheder er. Hvis dine elever ikke tidligere har arbejdet med emnet, er disse øvelser et godt sted at begynde.

Formålet er at give eleverne en grundlæggende forståelse for, hvad rettigheder er, og hvorfor de er vigtige.

Gennem dialog, refleksion og fælles læring bliver eleverne klogere på, hvordan rettigheder beskytter dem i deres hverdag, og hvordan de hænger sammen med ansvar, fællesskab og retfærdighed. Rettigheder handler nemlig ikke kun om jura, men om liv, tryghed, medbestemmelse og respekt i praksis.

Øvelserne lægger vægt på samtale og fælles refleksion, fordi det på den måde gør det lettere for eleverne at genkende, hvornår rettigheder bliver overholdt, og hvornår de ikke gør.

Du kan vælge de øvelser, som, du synes, er bedst til klassen. Vi anbefaler dog at starte med øvelsen **“Børnekonventionen kort fortalt”**, hvor eleverne kan få en grundlæggende forståelse for rettigheder, inden I arbejder mere i dybden med rettigheder.

01

Børnekonventionen kort fortalt

Tidsramme:
30 min.

Materialer:
Explainervideo om børns rettigheder.
(videoen varer 1:45 min.)

Aktivitetstype:
Video og dialog.

Formål:
At eleverne får kendskab til Børnekonventionen, og hvem der har ansvaret for, at børns rettigheder bliver overholdt.

Rettigheder er noget, man har krav på, mens ønsker derimod er noget, man godt kunne tænke sig. Børnekonventionen er særlige rettigheder for børn. Rettighederne følger med fra fødslen og frem til, at man bliver 18 år.

Børns rettigheder er en slags regler, der er lavet for at beskytte børn. De voksne skal overholde disse regler. Det gælder uanset, hvor i verden man bor.

Børnerettigheder er altså noget, de voksne ikke kan sige nej til eller tage fra børn. De voksne skal sørge for, at de bliver overholdt.

I denne øvelse får eleverne fra mellementrinnet igennem en kort video viden om, hvad rettigheder er.

Sådan gør du:

- Start med at fortælle eleverne, at det nu skal handle om Børnekonventionen og rettigheder.
- Sæt eleverne sammen to og to, og lad dem tale om:
 - Har I hørt om Børnekonventionen før?
 - Har I hørt om rettigheder? Hvis I har, kan I nævne en rettighed?
- Lav en fælles opsamling i plenum.
- Når I har gjort det, skal eleverne se en video om Børnekonventionen. Du finder videoen **her**. Den varer kun 1:45 min., så den kan sagtens afspilles flere gange.
- Lad herefter eleverne tale om følgende spørgsmål i små grupper:
 - Hvad er videoens budskab?
 - Hvad vil den fortælle os?
 - Hvilke rettigheder nævner den?
 - Hvad, synes I, var den mest overraskende information?
- Lav en fælles opsamling på klassen.

Denne øvelse er baseret på materiale af **Red Barnet**.

02

Rettighedsbanko

Tidsramme:

30-45 min.

(alt efter hvor mange runder I tager)

Materialer:

Udprint af arbejdsarket "Bankoplader": Print bankoplader til det antal elever, der er i klassen. Pladerne kan evt. lamineres, så man nemt kan tage endnu et spil. Udprint af arbejdsarket "Rettighedsbanko: Rettigheder og historier til opråb". Tuscher, brikker eller lignende til at markere felter på pladen. Evt. præmier: slik, klistermærker eller andet til vindere.

Aktivitetstype:

Spil og dialog.

Formål:

At give eleverne kendskab til deres rettigheder, som de har ifølge Børnekonventionen og samtidig gøre det på en sjov og engagerende måde.

Artikel 42 siger, at "alle skal kende børns rettigheder". I denne øvelse er det netop formålet, at eleverne får kendskab til børns rettigheder – samtidig med at de har det sjovt. Eleverne får viden om de rettigheder, der gælder for deres hverdag i Danmark. Spillet minder om almindelig banko, men i stedet for tal er felterne på pladen forskellige børnerettigheder.

Læreren læser små historier, og eleverne skal gætte, hvilken rettighed historien handler om.

Eksempel på Rettighedsbanko

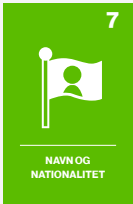
Læreren læser: "Selma bor hos sin mor, men må også besøge sin far i weekendene." Rettighed, der er i spil: Hold familien samlet (artikel 9).

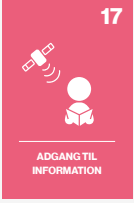
Eleverne har hver deres bankoplade med tal på. De sætter kryds, hvis det er en artikel, de har på deres bankoplade.

Sådan gør du:

- Forklar eleverne, at I skal spille banko – men med fokus på børns rettigheder.
- Uddel plader og noget til at lave markeringer (f.eks. tusch).
- Træk en historie og læs højt (du kan altid tilpasse historien efter behov)
- Eleverne prøver at gætte, hvilken rettighed historien handler om og markerer, hvis de har rettigheden på deres plade.
 - Giv evt. lidt tid til at snakke sammen to og to.
 - Spørg klassen, hvilken rettighed det er.
 - Tal evt. kort om den pågældende rettighed.
- Fortsæt, indtil én eller flere har banko (række eller fuld plade).
- Tjek pladen og uddel evt. en præmie.
- Spil gerne flere runder, hvis der er tid og lyst.

Artikel	Piktogram	Historie (oplæses)	Uddybning af rettighed (fra Børnekonventionen)
2		<i>Amina har et tørklæde på i skolen. Hun må ikke behandles anderledes end de andre børn.</i>	Man må ikke diskriminere. Det betyder, at alle børn har de her rettigheder. De gælder, uanset hvem børnene er, hvor de lever, hvilket sprog de taler, hvilken religion de har, hvad de tænker, hvordan de ser ud, om de er drenge eller piger, om de har et handicap, om de er rige eller fattige, hvem deres forældre eller familier er, eller hvad deres forældre eller familier tror på eller laver.
3		<i>Læreren siger, at klassen skal lege en lille leg, hvor de skal op at stå, fordi det virker til, at de har brug for at bevæge sig.</i>	Når voksne tager beslutninger, skal de tænke over, hvordan deres beslutninger vil påvirke børn. Alle voksne skal gøre det, der er bedst for børn. Regeringen skal sikre, at mennesker, der har ansvar for at passe på børn, gør det på den måde, der er bedst for børn. Det gælder også børnehaver, fritidshjem, klubber, skoler og andre steder, hvor børn opholder sig.
5		<i>Sofies forældre hjælper hende med at forstå, hvordan hun kan sige fra, hvis hun bliver drillet.</i>	Regeringen skal lade forældre og samfundet vejlede deres børn, så børnene kan bruge deres rettigheder bedst muligt, efterhånden som de bliver ældre. Jo større børn er, jo mindre vejledning har de brug for.
6		<i>Emil får sund mad og kan gå til fodbold, så han vokser og lærer nye ting.</i>	Alle børn har ret til at leve. Regeringen skal sikre, at børn overlever og udvikler sig så godt som overhovedet muligt.
7		<i>Da Lucas bliver født, får han et navn og bliver skrevet ind i folkeregistret.</i>	Børn skal registreres, når de er født, og de skal have et navn. Børn skal også have en nationalitet, altså høre hjemme i et land. Børn skal kende deres forældre og passes af dem, hvis det på nogen som helst måde er muligt.
9		<i>Selma bor hos sin mor, men må også besøge sin far i weekenderne.</i>	Børn må ikke skilles fra deres forældre, medmindre forældrene ikke passer børnene ordentligt. Det er for eksempel, hvis en forælder gør et barn fortræd eller ikke passer godt nok på barnet. Hvis forældrene ikke bor sammen, har børnene lov at have kontakt med begge forældre. Det gælder dog ikke, hvis det kan skade barnet.
10		<i>Marias forældre bor i forskellige lande. Hun må gerne rejse for at besøge dem begge.</i>	Hvis et barn bor i et andet land end dets forældre, skal regeringerne lade barnet og forældrene rejse, så de kan holde kontakten og være sammen.

Artikel	Piktogram	Historie (oplæses)	Uddybning af rettighed (fra Børnekonventionen)
12		<i>Læreren spørger, hvad, eleverne synes, de skal lave i dansktimen og lytter til deres forslag.</i>	Børn har ret til frit at sige deres mening om emner, der er vigtige for dem. Voksne skal lytte og tage børn alvorligt
13		<i>Anna ved en masse om dyr i havet, som hun fortæller om til sin familie.</i>	Børn har ret til at dele deres viden, tanker og følelser med andre ved at tale, tegne, skrive eller være kreative på andre måder, medmindre det skader andre mennesker.
14		<i>Jonas vælger selv, om han vil bede aftenbøn eller ej.</i>	Børn har ret til at vælge deres egen måde at tænke på, deres egne meninger og religion, men det må ikke forhindre andre mennesker i at få opfyldt deres rettigheder. Forældre kan vejlede børn, så de lærer at bruge den her rettighed på en god måde, efterhånden som børnene bliver ældre.
15		<i>Nogle børn starter en tegneklub, hvor alle må være med.</i>	Børn kan deltage i eller starte klubber eller organisationer, og de kan mødes med andre, så længe det ikke skader andre mennesker.
16		<i>Ingen må læse Lisas dagbog uden at spørge om lov.</i>	Alle børn har ret til privatliv. Loven skal beskytte børns privatliv, familie, hjem, kommunikation og ry mod alle angreb.
17		<i>DR Ultra laver nyheder til børn, så børn kan lære om verden.</i>	Børn har ret til at få informationer fra internettet, radio, tv, aviser, bøger og andre kilder. Voksne bør sikre, at børn ikke får skadelig information. Regeringen bør opfordre medierne til at dele informationer fra mange forskellige kilder på måder, som alle børn kan forstå.

Artikel	Piktogram	Historie (oplæses)	Uddybning af rettighed (fra Børnekonventionen)
19		<i>Hvis et barn bliver slået eller talt grimt til af en voksen, skal det have hjælp, og det må ikke ske igen.</i>	Regeringen skal beskytte børn mod vold, overgreb og omsorgssvigt begået af mennesker, der har med børnene at gøre.
20		<i>Hvis ingen i Albins familie kan passe ham, finder kommunen en god plejefamilie.</i>	Andre voksne skal passe godt på børn, der ikke kan blive passet af deres egen familie. De andre voksne skal respektere barnets religion, kultur, sprog og andre dele af barnets liv.
22		<i>Ahmed flygtede fra et andet land. I Danmark får han hjælp og beskyttelse.</i>	Nogle gange flygter børn til et andet land, hvis det ikke er sikkert at blive i deres eget land. I det nye land skal børnene have hjælp og beskyttelse og samme rettigheder som børn, der er født i det nye land.
23		<i>Mette sidder i kørestol, men får hjælp, så hun kan være med til at lave det samme som de andre børn.</i>	Alle børn med handicap skal have det bedst mulige liv i samfundet. Regeringen skal gøre sit bedste for at fjerne alle forhindringer, så børn med handicap kan blive uafhængige og deltage aktivt i deres samfund.
24		<i>Alle børn kan få rent vand at drikke i skolen.</i>	Børn har ret til den bedst mulige pleje og behandling, rent drikkevand, sund mad og et rent og sikkert miljø at leve i. Alle voksne og børn skal have information om, hvordan de kan holde sig sikre og sunde.
27		<i>Peter får varmt tøj om vinteren og har et trygt sted at bo.</i>	Børn har ret til mad, tøj og et sikkert sted at bo, så de kan udvikle sig bedst muligt. Regeringen skal hjælpe familier og børn, som ikke har råd til det.

Artikel	Piktogram	Historie (oplæses)	Uddybning af rettighed (fra Børnekonventionen)
28		<i>Skolen er gratis, og alle børn kan lære at læse, skrive og regne.</i>	Alle børn har ret til uddannelse. Folkeskolen skal være gratis. Alle børn skal have adgang til ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Børn skal tilskyndes til at få så meget uddannelse som overhovedet muligt. Skolerne skal undervise med respekt for børns rettigheder og uden at bruge vold.
29		<i>I skolen lærer børn om alt muligt forskelligt – nogen finder ud af, at de er gode til én ting, og andre at de er gode til noget andet.</i>	Uddannelse skal hjælpe børn med helt at udvikle deres personligheder, talenter og evner. Uddannelse skal lære dem at forstå deres egne rettigheder og at respektere andre menneskers rettigheder, kulturer og forskelligheder. Uddannelse skal hjælpe børn med at leve fredeligt og beskytte miljøet.
30		<i>Nora taler både dansk og arabisk derhjemme, og det må hun gerne.</i>	Børn har ret til at bruge deres eget sprog, kultur og religion. Det gælder også, selvom de fleste andre i det land, hvor børnene bor, har et andet sprog, kultur og religion.
31		<i>Efter skole har Christoffer tid til at lege og gå til svømning, som han godt kan lide.</i>	Alle børn har ret til at hvile sig, til fritid, til at lege og deltage i kulturelle og kreative aktiviteter.
32		<i>Anna skal ikke arbejde på fabrik – men må gerne rydde op på sit værelse og tømme opvaskeren.</i>	Børn har ret til at blive beskyttet mod at lave arbejde, der er farligt eller går ud over deres uddannelse, sundhed eller udvikling. Hvis børn arbejder, har de ret til at være trygge og få rimelig betaling.
42		<i>Læreren fortæller klassen om børns rettigheder, så de kan lære deres rettigheder at kende.</i>	Regeringen skal sørge for at fortælle børn og voksne om den her konvention, så alle kender til børns rettigheder.

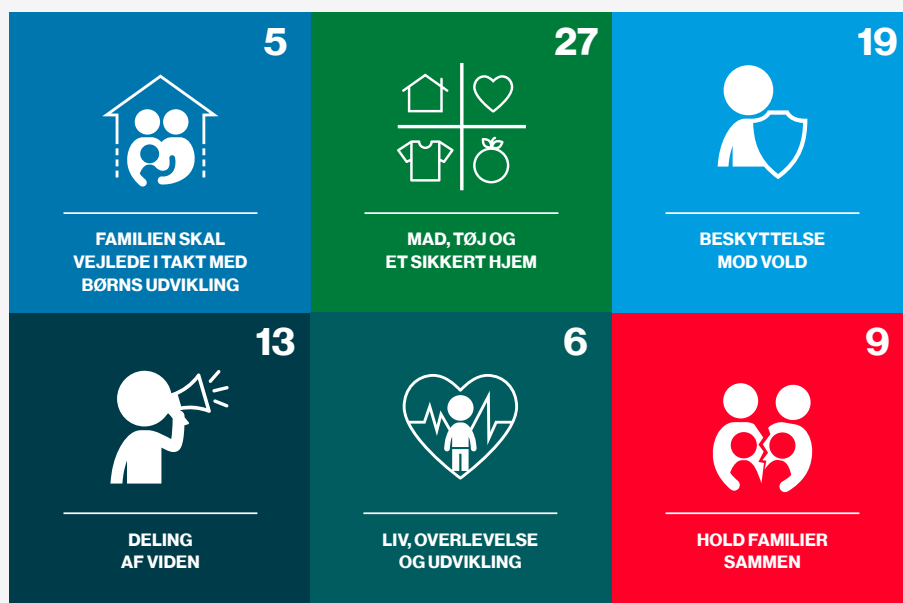

03

Flip en rettighed

Tidsramme:
30 min.

Materialer:
Udprint af
arbejdsark "Flip et
spørgsmål" og
"Børnekonventionen"
samt sakse

Aktivitetstype:
Dialog og leg.

Formål:
At eleverne
får kendskab til
Børnekonventionen.

Denne øvelse giver eleverne en legende og aktiv indgang til Børnekonventionen. Gennem læsning og enkle spørgsmål får eleverne grundlæggende viden om børns rettigheder – og træner samtidig både samarbejde og samtale.

Flipflapperen gør det sjovt og uformelt at stille spørgsmål til hinanden, og aktiviteten skaber et engagerende læringsrum, hvor alle kommer i spil. Øvelsen afsluttes med en fælles opsamling, som hjælper eleverne med at sætte ord på ny viden og reflektere over, hvad, de synes, er vigtigt ved Børnekonventionen.

Sådan gør du:

- Hver elev skal have et printet arbejdsark "Flip et spørgsmål".
- På arbejdsarket "Børnekonventionen" er en tekst, der handler om Børnekonventionen. Enten kan teksten vises på en stor skærm og læses i fællesskab, eller eleverne kan læse den for hinanden to og to eller i mindre grupper.
- Når teksten om Børnekonventionen er læst (evt. to gange), skal hver elev folde en flipflapper/nipnapper ud af arbejdsarket "Flip et spørgsmål".
- Når flipflapperen er foldet, skal eleverne gå rundt imellem hinanden og skiftes til at spørge og svare på otte spørgsmål, som er i flipflapperen.
- Når du vurderer, at eleverne har været flere spørgsmål igennem, stopper aktiviteten.
- Som opsamling kan eleverne fortælle:
 - Hvad har jeg lært om Børnekonventionen, som jeg ikke vidste før?
 - Hvad, synes jeg, er det vigtigste, jeg har lært om Børnekonventionen?
- Efter øvelsen kan eleverne opfordres til at tage flipflapperen med ud i frikvarteret eller med hjem, så de også kan lære andre om rettigheder.

Denne øvelse er baseret på materiale af **UNICEF Danmark**.

BØRNEKONVENTIONEN

Måske har I hørt om Anden Verdenskrig? Det var en krig, som varede fra 1939 til 1945. Det var en krig, hvor over 50 millioner børn og voksne mistede livet.

Efter krigen var der 51 lande, som gik sammen om at aftale, at der aldrig måtte komme en verdenskrig igen. Man kan sige, at de lavede en pagt. Landene kaldte deres organisation for Forende Nationer, og det hedder den stadig den dag i dag. Nu er der 193 lande med. Mange bruger forkortelsen, som er FN. Det kan I også gøre.

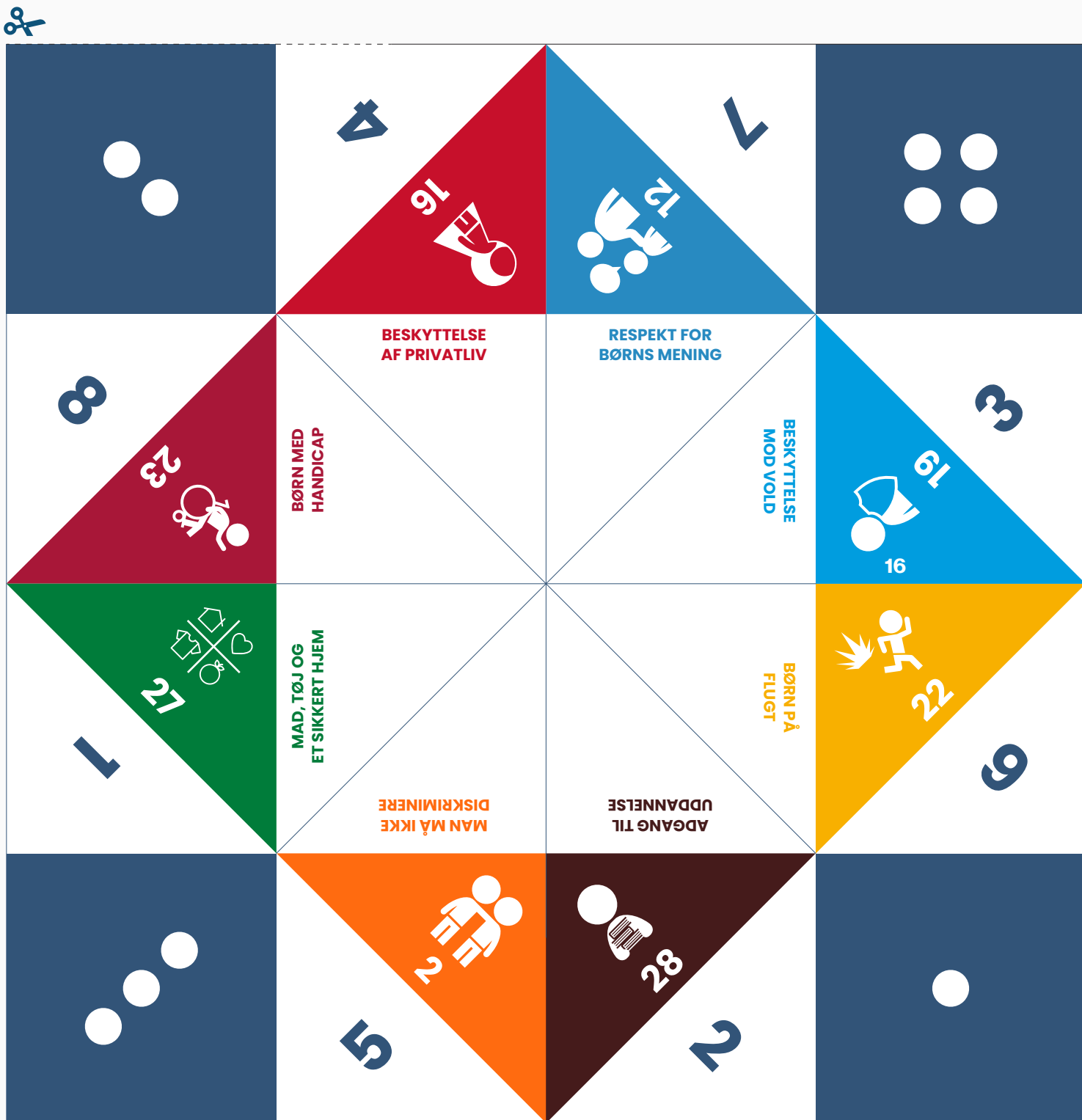
Selvom Anden Verdenskrig var slut, var der mange børn, der havde brug for hjælp, fordi de levede uden omsorg og beskyttelse. Mange børn var også blevet forældreløse. Derfor lavede landene med pagten også UNICEF, som skulle beskytte børn.

Unicef lavede i 1989 Børnekonventionen, hvor der står en masse regler for, hvordan voksne skal behandle børn. Der er hele 42 regler, og de kaldes for artikler.

Børnekonventionen siger, at alle børn har ret til at få mad og have et sted at bo. Børn har også ret til at blive beskyttet mod vold og forskelsbehandling. Børn har også ret til at sige deres mening og ret til at gå i skole og lære en masse. Rettighederne i Børnekonventionen gælder for alle børn under 18 år, men det er langt fra alle børn, der ved det.

Flip et spørgsmål

04

Rettighedsquiz

Tidsramme:
10-15 min.

Materialer:
Ingen

Aktivitetstype:
Quiz

Formål:
At eleverne opnår forståelse af, hvad der er en rettighed, og hvad der er et behov eller en lyst.

Børnekonventionen har 42 artikler, der nævner forskellige rettigheder, som børn har.

I denne øvelse skal eleverne gætte, hvilke udsagn der handler om børns rettigheder, og hvilke der ikke gør, men som er et behov. Ved at bevæge sig hen til et "sandt"- eller "falsk"-område i lokalet (eller udenfor) tager de aktivt stilling og får samtidig ny viden om deres rettigheder.

Øvelsen giver anledning til sjove gæt, gode grin og vigtige snakke om, hvad børn faktisk har ret til.

Sådan gør du:

- Markér to steder – et "sandt" og et "falsk" – hvor eleverne kan gå hen alt efter, hvad de vælger. Øvelsen kan laves både ude og inde.
- Læs et udsagn højt, og så skal eleverne gætte, om der er tale om en børnerettighed eller ej.
- Læs følgende sætninger op, og lad eleverne fortælle, hvorfor de har valgt at stå, hvor de gør. Når eleverne har svaret, fortæl da eleverne baggrunden for svaret:
- **Børn har ret til at komme til lægen, hvis de bliver syge**
Sandt – Børn skal have adgang til sundhedsydelse og lægehjælp (artikel 24)
- **Børn har ret til at gå til noget i fritiden**
Falsk – Men børn har ret til hvile og fritid, hvor de kan lege og være med til at bestemme, hvad de gerne vil lave (artikel 31)
- **Børn har ret til at sige nej tak til et kram**
Sandt – Børn har ret til at blive hørt og til at udtrykke sig (artikel 12 og 13)
- **Børn har ret til at sige deres mening om alt**
Falsk – Børn skal tænke over det, de siger, særligt om andre. Man skal undgå at gøre andre kede af det med vilje (artikel 12)

Fortættles på næste side

04

Tidsramme:
10-15 min.

Materialer:
Ingen

Aktivitetstype:
Quiz

Formål:
At eleverne opnår forståelse af, hvad der er en rettighed, og hvad der er et behov eller en lyst.

- **Børn har ret til et trygt liv, hvor voksne passer på dem**
Sandt – Voksne, forældre og f.eks. politikere skal sørge for beskyttelse, sikkerhed og at børn kan udvikle sig i tryghed (artikel 3, 5, 6 og 27)
- **Børn har ret til at blive hjemme fra skole, hvis de hellere vil se tegnefilm og spise chips**
Falsk – Politikerne/staten skal sørge for, at undervisning er obligatorisk og gratis for alle børn (artikel 28). Det er forældres ansvar, at børn kommer i skole (artikel 5)
- **Forældre har altid ret til at læse alle børns beskeder på telefonen**
Falsk – Børn har nemlig ret til privatliv (artikel 46). Men familien skal vejlede i takt med børns udvikling (artikel 5). Derfor kan forældre i nogle situationer vurdere, at det er nødvendigt at følge med i, hvad deres barn laver online, f.eks. ved at kigge i telefonen for at beskytte og hjælpe dem.
- **Alle børn har ret til at få undervisning**
Sandt – Alle børn har ret til uddannelse, og folkeskolen skal være gratis (artikel 28)
- Du kan afslutte quizzen ved at spørge eleverne:
 - Var der noget, der overraskede jer?

Denne øvelse er baseret på materiale af **Red Barnet**.

Rettigheder i praksis

I denne del af materialet dykker I endnu mere ned i børns rettigheder og deres betydning i hverdagen – på både en sjov og lærerig måde.

Eleverne får indsigt i, hvordan deres rettigheder konkret kommer i spil både i skolen, fritiden og online – og hvad børnene kan gøre, hvis deres rettigheder ikke bliver respekteret.

Samtidig lægger øvelserne op til, at det at kende sine egne rettigheder også indebærer at forstå og respektere andres. Øvelserne understøtter derfor elevernes evne til at reagere, når de selv eller andre oplever uretfærdig eller krænkende behandling.

01

Paneldebat

Tidsramme:
45 min.

Materialer:
Et udprint
af arbejdsarket
"Paneldebat".

Aktivitetstype:
Debat

Formål:
At eleverne
arbejder med
og reflekterer
over, at rettigheder
kan involvere
svære og
komplekse
dilemmaer.

Når vi arbejder med børns rettigheder, vil vi opdage, at det ikke altid er sort-hvidt. Rettigheder kan være stærke og vigtige, men de kan også give anledning til tvivl, uenighed og svære valg.

I denne øvelse skal vi undersøge, hvordan rettigheder i nogle situationer kan komme i konflikt med hinanden, og hvordan det at have rettigheder også betyder, at man har et ansvar.

Eleverne skal diskutere og argumentere ud fra forskellige perspektiver, og gennem dialog og debat skal de øve sig i at forstå, hvorfor andre måske tænker eller føler noget andet, end de selv gør. Det handler ikke om at vinde, men om at lytte, nuancere og blive klogere – sammen. Det er vigtigt at understrege, at øvelsen ikke nødvendigvis drejer sig om at sige sin egen mening, men at prøve at forstå, hvorfor andre synes noget helt andet, end det man selv synes.

Sådan gør du:

- Fortæl eleverne, at når man arbejder med og tænker over rettigheder, kan man støde på svære, sårbare eller kontroversielle emner. De skal nu undersøge, hvordan det at have rettigheder også kan medføre tvivl, og at der med rettigheder også hører et ansvar.
- Del klassen op i lilla hold og gult hold. Præsenter dig selv som ordstyrer.
- De to hold skal hver sende to debattører op til ordstyreren, som nu læser første udsagn op. Lilla og gult hold får nu at vide, hvilken holdning de skal forsvare. Det kan være en fordel at have Børnekonventionen hængende fremme, så eleverne kan bruge artiklerne som argumenter. Du kan printe UNICEF Danmarks plakat [her](#).
- Ordstyreren kan stille uddybende spørgsmål og til sidste få svar på, om der var noget, som de to hold kunne blive enige om. Måske kunne de kun blive enige om at være uenige – og det er også fint. Resten af holdet kan heppe og klappe som opmuntring under debatten.
- Efter debatten kan I afrunde ved at snakke om, hvilke rettigheder debatten relaterer sig til.
- Der vælges to nye debattører fra hvert hold, og næste udsagn skal debatteres.

Denne øvelse er baseret på materiale af
UNICEF Danmark.

En dreng fortæller sin gode ven en hemmelighed. Næste dag opdager han, at vennen har fortalt hemmeligheden til mange fra klassen.

Gult hold skal argumentere for, at man må sige og fortælle, hvad man vil.

Lilla hold skal argumentere for, at drengen har ret til privatliv.

På et diskotek står en dørmænd, som vælger, hvem der må komme ind. Han vurderer efter, om han synes, at gæsterne er "pæne" nok.

Gult hold skal argumentere for, at ejeren af diskoteket selv må bestemme – hans sted hans regler.

Lilla hold skal argumentere for, at man ikke må diskriminere.

Selmas far elsker at lægge billeder op på Facebook og har for nylig lagt nogle billeder op med Selma, som hun ikke vil have, andre ser.

Gult hold skal argumentere for, at Selmas far jo bare elsker sin datter og er stolt af hende.

Lilla hold skal argumentere for, at Selma har ret til at bestemme over egen krop og har et privatliv.

Viktor og Ari er blevet bortvist et par dage fra skolen for noget, de ikke har gjort. De voksne vil ikke tro på dem.

Gult hold skal argumentere for, at børn og unge har ret til at blive hørt.

Lilla hold skal argumentere for, at de voksne jo nok har en god grund.

En har fået ny frisure og spørger sin ven: "Kan du lide min nye frisure?" Vennen svarer: "Nej, det klæder dig altså ikke."

Gult hold skal argumentere for, at man skal være ærlig og sige sin mening.

Lilla hold skal argumentere for, at man ikke må gøre andre kede af det med vilje.

Aminas forældre siger, at de er bekymrede for, om hun skriver med nogen på sin mobil, som vil hende det ondt, og nu vil de have hendes kode, så de kan se, hvem hun skriver med.

Gult hold skal argumentere for, at Selma har ret til privatliv og ikke skal give koden.

Lilla hold skal argumentere for at forældrene har ret og pligt til at passe på deres barn.

02

Mim en rettighed

Tidsramme:

45 min.

(alt efter, hvor
mange rettigheder
I vil mime)

Materialer:

Udprint af arbejds-
arket "Rettighedskort"
og en skål til at
lægge dem i.

Aktivitetstype:

Leg og
bevægelse.

Formål:

At styrke
elevernes
kendskab til
rettigheder.

I denne øvelse skal eleverne bruge kroppen og fantasien til at mime børnerettigheder. Én elev mimer en rettighed, mens resten af holdet gætter. Det gælder om at samarbejde, tænke kreativt og få rettighederne helt ind under huden – på en sjov måde.

Bagefter taler I sammen om, hvilke rettigheder der var nemme at vise, og hvilke der var lidt sværere. Det giver anledning til både grin og gode refleksioner.

Sådan gør du:

- Del klassen i to hold.
- Nu skal de vælge én fra holdet, som skal mime en rettighed for resten af sit hold. Holdet skal gætte, hvilken rettighed der mimes. Det andet hold kigger på imens. Holdene skiftes til at mime en rettighed.
 - Mimeren må gerne nikke eller ryste på hovedet undervejs.
 - Mimeren må ikke vise tallet på rettigheden eller pege på plakaten.
 - Det kan være, at du skal hjælpe eleven med at læse og forklare rettigheden, inden eleven skal mime den.
- Holdet har tre minutter til at gætte rettigheden.
- Spillet afsluttes, når holdene har prøvet lige mange gange, og den afsatte tid er gået.
- Afrund med en kort samtale om, hvilke rettigheder der var sværest og lettest at mime og hvorfor.

3 DET BEDSTE FOR BARNET	9 HOLD FAMILIER SAMMEN	12 RESPEKT FOR BØRNS MENING	13 DELING AF VIDEN
15 OPRETTE ELLER DELTA I KLUBBER	16 BESKYTTELSE AF PRIVATLIV	17 ADGANG TIL INFORMATION	19 BESKYTTELSE MOD VOLD
22 BØRN PÅ FLUGT	23 BØRN MED HANDICAP	24 SUNDHED, VAND, MAD OG MILJØ	27 MAD, TØJ OG ET SIKKERT HJEM
28 ADGANG TIL UDDANNELSE	31 HVILE, LEG, KULTUR, KUNST	32 BESKYTTELSE MOD SKADELIGT ARBEJDE	

03

Hvad gør vi her?

Tidsramme:
Ca. 10-15 min.
pr. case

Materialer:
Udprint af
arbejdsarket
"Cases".

Aktivitetstype:
Refleksion

Formål:
At træne elevernes
evne til at reagere
og hjælpe, når
noget føles forkert
og at få viden om,
hvordan elevernes
rettigheder ser ud
i den virkelige
verden.

Cases giver eleverne mulighed for at genkende uretfærdige situationer og overtrædelser af børns rettigheder – og reflektere over, hvordan man kan handle, når noget føles forkert. Formålet er ikke at finde det "rigtige svar", men at åbne for refleksion og handlemuligheder.

Cases handler om nuancer og perspektiver. Det vigtigste er, at eleverne øver sig i at tænke over, hvad der er retfærdigt, og hvordan man kan sige fra eller hjælpe andre.

I drøftelserne med eleverne kan det være nødvendigt at nævne for dem, at det ikke er deres eget ansvar, at deres rettigheder bliver overholdt: Børn er rettighedshavere, men det er de voksne, der bærer ansvaret for, at deres rettigheder bliver respekteret. De voksne er ansvarsbærere.

I denne øvelse arbejder I med cases – altså små virkelighedsnære situationer – hvor en rettighed bliver overtrådt eller sat på spil. Eleverne skal ikke bare forstå deres rettigheder, men også vide, hvordan de kan handle, hvis rettigheder bliver overtrådt i deres hverdag.

Læs de forskellige cases igennem og vurder inden, om nogle cases kommer for tæt på aktuelle sager, emner eller temaer i klassen, som er for følsomme at arbejde med i plenum.

Gør evt. eleverne opmærksomme på, at cases som disse kan minde om noget, man selv har oplevet eller kender til tæt på, så det er vigtigt, at de ved, at de kan komme til læreren eller en anden person, som eleven er tryk ved, hvis behovet opstår.

Afhængig af alvorsgraden i de forskellige situationer kan I diskutere, hvem der har det endelige ansvar (f.eks. en lærer, en forælder eller i nogle situationer politiet).

Fortsættes på næste side

03

Tidsramme:
Ca. 10-15 min.
pr. case

Materialer:
Udprint af
arbejdsarket
"Cases".

Aktivitetstype:
Leg og
bevægelse.

Formål:
At træne elevernes
evne til at reagere
og hjælpe, når
noget føles forkert
og at få viden om,
hvordan elevernes
rettigheder ser ud
i den virkelige
verden.

Sådan gør du:

- Udvalg de cases, som passer bedst til dine elever.
- Læs casen højt for klassen og stil spørgsmålene. Giv plads til elevernes egne tanker, erfaringer og perspektiver.
 - Gør det klart for eleverne, at det ikke handler om at finde ét rigtigt svar, men om at blive bedre til at tænke over, hvad man kan gøre, når man ser eller oplever noget, der ikke føles rigtigt.
- Gør det tydeligt for eleverne, hvilken rettighed casen handler om – brug gerne **Rettighedsplakaten**, så I hele tiden kan koble virkeligheden til de rettigheder, børn og unge faktisk har.
- Vælg det antal cases, som I har tid og lyst til at arbejde med, og som passer ind i dine elevers hverdag og virkelighed.
- Du kan også inddele eleverne i grupper og give dem en case hver. Ligesom du kan lade eleverne sidde to og to og drøfte casen, før I taler om den i plenum.

Case
01

“Piger hører til i køkkenet”

Rettighed:

Ret til ikke at blive diskrimineret (artikel 2)

Situation:

I har madkundskab og skal fordele opgaverne. En dreng i klassen, Jonas, siger: “Det skal da være pigerne, der laver maden – de hører jo til i køkkenet!” Nogle griner, men du kan se, at Sofie bliver sur og lidt ked af det. Hun mumler noget, men siger ikke rigtig fra.

Spørgsmål:

- Er det bare for sjov, eller er det noget, man bør tage alvorligt?
- Hvordan ville du have det, hvis nogen sagde det til dig eller en, du kender?
- Hvordan kan man sige fra, uden at det bliver en konflikt?
- Ville du gå til en voksen? Hvorfor kan det være en fordel at sige det til en voksen?

Case
02

“Du kan ikke finde ud af at game – du er jo pige”

Rettighed:

Ret til ikke at blive diskrimineret (artikel 2)
og Ret til fritid og leg (artikel 31)

Situation:

Din veninde Carla elsker at game, og hun er faktisk ret god til det. Men nogle af drengene i klassen vil ikke lade hende spille med. “Piger kan jo ikke finde ud af at game,” siger de og tager kontrolløren fra hende. Carla bliver rød i hovedet og siger, at hun alligevel ikke gider. Men du ved, at hun gerne vil spille.

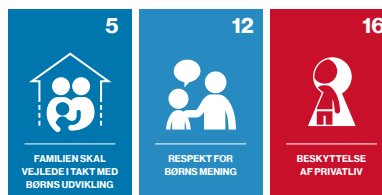
Spørgsmål:

- Hvad tror du, at Carla føler?
- Har du prøvet at holde andre uden for?
- Hvad kunne du sige, hvis du var der?

Case 03

“Mor, det er MIN telefon”

Rettighed:

Familien skal vejlede i takt med børns udvikling (artikel 5),
Ret til at blive hørt (artikel 12) og Ret til privatliv (artikel 16)

Situation:

Din mor spørger, om hun må se, hvem du skriver med, og hvilke apps du bruger. Hun siger, at det bare er for at passe på dig. Du føler dig overvåget og bliver irriteret, fordi du ikke synes, du har gjort noget galt. Du vil bare gerne have noget privatliv, men det forstår hun ikke.

Spørgsmål:

- Hvad kan man gøre, hvis man føler, at voksne ikke respekterer ens grænser?
- Hvor går grænsen mellem at passe på og at overvåge?
- Hvad kunne du sige til din mor – på en god måde?

Case 04

Søren må ikke gå på toilettet

Rettighed:

Det bedste for barnet (artikel 3)

Situation:

I har vikar i dag. Midt i timen rækker Søren hånden op og spørger, om han må gå på toilettet. Vikaren svarer ret strengt: “Nej, du må vente til pausen.” Du kan se, at Søren vrider sig i stolen og ser ud til virkelig at skulle tisse. Du bliver i tvivl – skal du sige noget?

Spørgsmål:

- Hvorfor tror du, at vikaren siger nej?
- Hvordan ville du have det, hvis du var Søren?
- Hvad ville være en god løsning for både elev og vikar?

Case
05

Deling af billede

Rettighed:

Ret til privatliv (artikel 16)

Situation:

En dag får du en besked i en gruppechat med et billede af en elev fra 7. klasse. Billedet er taget i omklædningsrummet, og personen har ikke meget tøj på. Der bliver grinet og skrevet kommentarer. Du tænker, at du ikke selv ville have lyst til, at nogen delte sådan et billede af dig – men skal du sige noget?

Spørgsmål:

- Hvad kan der ske, hvis man deler billeder uden at spørge?
- Hvorfor tror du, nogen sender det?
- Hvad kunne man gøre i situationen?

Case
06

At blive lyttet til i skolen

Rettighed:

Ret til at sige sin mening (artikel 12) og Ret til uddannelse (artikel 28)

Situation:

Du synes, jeres undervisning er ret kedelig. Det er tit det samme, hvor I bare sidder og lytter på læreren, der snakker. I får aldrig lov til at være med til at bestemme, hvad I kunne tænke jer at lave i undervisningen. Du har lagt mærke til, at skolen heller ikke gør noget for klimaet – f.eks. er der ikke affaldssortering eller grønne løsninger. Du har mange idéer til grønne løsninger, men ingen har spurgt dig, og du ved heller ikke, hvem du kan sige noget til, eller hvordan du gør det.

Spørgsmål:

- Har du prøvet at sige din mening om undervisningen? Hvordan var din oplevelse med det?
- Hvordan kan man få voksne til at lytte, så det bliver en god snak?
- Hvad tror du, en elev kan være med til at ændre?

Case
07

“Jeg har aldrig tid bare til mig selv”

Rettighed:

Ret til fritid og hvile (artikel 31) og Ret til sundhed (artikel 24)

Situation:

Du går til fodbold, drama og kor – og du kan faktisk godt lide det hele. Men nogle dage føler du dig helt træt og har bare lyst til at ligge og høre musik eller være alene efter skole. Dine forældre synes, det er godt at være aktiv og siger, at det er vigtigt ikke at give op. Men du føler ikke, at de forstår, hvor træt du er.

Spørgsmål:

- Kan man have for mange gode ting i sit liv?
- Hvordan kan man fortælle sine forældre, at man også har brug for pauser?
- Hvorfor er det vigtigt også bare at lave ingenting?
- Hvorfor er det vigtigt at have hobbyer?

04

Din og min mening

Tidsramme:
30 min.

Materialer:
Ingen

Aktivitetstype:
Dialog

Formål:
At forstå retten til at dele sin mening, men også forstå, at man ved at lytte bidrager til at respektere andres ret til at sige sin mening.

Denne øvelse har fokus på, at børn har ret til at sige deres mening (artikel 12).

Den kombinerer det at lytte og fortælle. Det er øvelsens fundament, at alle kommer til orde – både med deres egne meninger, men også ved at vise deres tilkendegivelser over for andres meninger. På den måde illustrerer øvelsen, hvordan eleverne kan bidrage positivt til, at de andre elevers rettigheder bliver respekteret.

Øvelsen kan også bruges til at sætte fokus på ting i forhold til klassens sociale liv og fællesskab. Når eleverne er fortrolige med øvelsen og er trænede i vigtigheden af ikke at kommentere på hinandens forslag, kan øvelsen udvides til, at eleverne kan færdiggøre sætninger som:

- "I min klasse er vi gode til ..." efterfulgt af "I min klasse kan vi blive bedre til ..."
- "I min klasse er der rart at være, når ..." efterfulgt af "I min klasse er der ikke så rart at være, når ..."
- "Jeg vil gerne være fri for at ..."

Sådan gør du:

Inden I går i gang:

- Lav et afgrænset område (i klassen eller udenfor), hvor eleverne kan gå rundt.

Runde 1: Del din mening

- Eleverne skal gå rundt mellem hinanden og fortælle om deres livretter og mad, som, de synes, smager godt. Fortæl eleverne, at det gælder om at blive hørt, så man skal tale højt, og man skal bare blive ved med at tale om de livretter, man har, indtil du råber stop. Alle skal fortælle på én gang – det vil sige, at alle elever taler i munden på hinanden.
- Når larmen er på sit højeste, råber du: "STOP!"
- Lav en rundkreds med eleverne og stil spørgsmål som:
 - Hvordan var det at være i klassen?
 - Hvem hørte noget af det, de andre sagde?
 - Hvem oplevede, at de blev hørt af andre?
 - Hvad får man ud af at fortælle en historie, hvis ingen lytter?

Fortsættes på næste side

04

Tidsramme:
30 min.

Materialer:
Ingen

Aktivitetstype:
Dialog

Formål:

At forstå retten til at dele sin mening, men også forstå, at man ved at lytte bidrager til at respektere andres ret til at sige sin mening.

Runde 2: Lyt til hinanden

- Fortæl eleverne, at I nu skal prøve igen, hvor alle nu har mulighed for at sige noget OG blive lyttet til. Man har altså både ret til at sige noget og pligt til at lytte til, hvad de andre siger.
- Stil jer i en rundkreds, hvor eleverne på skift får lov til at fortælle, hvad deres livret er ved at færdiggøre sætningen: "Jeg kan godt lide at spise...". Imens lytter de andre.
- Den elev, der har ordet, træder et skridt ind i midten og færdiggør sin sætning. Alle dem, der også kan lide det, der er blevet sagt, træder også et skridt ind i midten uden at sige noget eller kommentere på det, der er sagt. Efterfølgende træder alle tilbage i cirklen igen.
- Næste elev i rækken træder frem, og øvelsen fortsætter på samme måde, til alle har fortalt om deres livret.
- Til slut samles op på øvelsen ved at stille spørgsmål som:
 - Er der noget mad, alle godt kan lide at spise?
 - Hvordan var denne øvelse forskellig fra den første øvelse?
 - Hvad var godt ved denne måde at fortælle om sin livret på?

Denne øvelse er baseret på materiale af **Institut for Menneskerettigheder**.

05

Klassens egen rettighedsplakat

Tidsramme:
30 min.

Materialer:
A5-papir, karton
med teksten
"Vi mener, at
alle har ret til ..."
og tuscher.

Aktivitetstype:
Kreativitet
og dialog.

Formål:
At få eleverne
til at reflektere
over, hvilke
rettigheder
der er vigtige
for eleverne
i klassen.

Denne øvelse giver eleverne mulighed for at reflektere over, hvilke rettigheder der betyder mest for dem og hvorfor.

Ved at tage udgangspunkt i UNICEF Danmarks rettighedsplakat og derefter skabe elevernes egen version, bliver eleverne både inspireret af de formulerede rettigheder og får mulighed for at sætte ord og billeder på deres egne perspektiver.

Klassens rettighedsplakat fungerer som et udtryk for fællesskabets værdier og normer. Når plakaten hænges op i klassen eller på skolen, kan den minde eleverne om, at rettigheder er noget, vi deler og passer på sammen.

Sådan gør du:

- Tag et stort stykke papir, karton eller lign. og skriv: "Vi mener, at alle har ret til ..."
- Lad nu alle eleverne bidrage ved at skrive én sætning eller én tegning hver.
 - Giv hver elev et stykke A5-papir og lad dem tegne eller skrive på det. Sæt alle papirerne sammen til én stor plakat – med inspiration i **UNICEF's plakat**.
- Udstil plakaten i klassen eller på skolen.

Et liv uden rettigheder

I denne del af materialet skal eleverne undersøge, hvorfor rettigheder er vigtige – selv i et land som Danmark, hvor mange har det godt, og hvor rettigheder ofte tages for givet. For hvad sker der egentlig, når de pludselig ikke er der? Og hvornår mærker man for alvor, hvad rettigheder betyder?

For at gøre det mere tydeligt og nærværende skal eleverne først se en video fra DR Ultra, hvor elever får frataget deres rettigheder. Herefter arbejder eleverne videre med videoen og diskuterer, hvad der er på spil, hvilke konsekvenser det har, og hvordan man kunne handle anderledes.

Eleverne kan også selv prøve at få frataget rettigheder, så de kan mærke, hvordan det føles. Det sker selvfølgelig i trygge og sjove rammer, hvor formålet er at skabe refleksion, nysgerrighed og en dybere forståelse for både egne og andres rettigheder.

01

Video: Mest LORTEDE dag nogensinde

Tidsramme:
20 min.

Materialer:
Videoen
"Mest LORTEDE
dag nogensinde"
(09:32 min.) og
papir og blyant

Aktivitetstype:
Viden om
rettigheder.

Formål:
At skabe
forståelse
for børns
rettigheder.

DR Ultra har lavet videoen "**Mest LORTEDE dag nogensinde**". Her gennemgår to elever en skoledag, hvor de løbende igennem skoledagen får frataget deres rettigheder.

I videoen bliver eleverne sat i en kaotisk og grænseoverskridende situation, hvor voksne ikke overholder børns behov og ret til tryghed, respekt og medbestemmelse. Det er et oplagt udgangspunkt for at tale om, hvordan det ikke bør være – og hvordan det burde være.

I denne øvelse skal I se videoen i klassen og arbejde med den efterfølgende. Der er forskellige øvelser, som du kan lave med klassen.

Sådan gør du:

- Introducer videoen for klassen. Fortæl, at videoen viser, hvordan en skoledag kan se ud, hvis børn ikke havde rettigheder.
- Fortæl eleverne, at mens de ser videoen, må de gerne notere rettigheder (evt. bare tallet på artiklen), der bliver nævnt i videoen.
- Du kan evt. stoppe videoen løbende og spørge eleverne: "Hvad skete der i videoen?" og "hvilke rettigheder får eleverne frataget?", inden I går videre.

Alt efter hvor meget tid I har, kan du vælge én eller flere øvelser, som I kan arbejde med for at skabe mere viden og dialog om børns rettigheder – med udgangspunkt i videoen.

02

Analyse af scener – hvilke rettigheder blev brudt?

Tidsramme:
30 min.

Materialer:
Ingen

Aktivitetstype:
Fællesdialog
og refleksion.

Formål:
At skabe refleksion
over uretfærdighed
og skabe forståelse
for børns rettigheder.

Med udgangspunkt i videoen fra DR Ultra kan eleverne drøfte, hvad, de oplevede, ikke var okay i videoen. Ved at lade eleverne fuldende sætningen: *"Det var ikke okay at ..."* får de mulighed for at sætte ord på uretfærdigheder. Udsagnene kobles direkte til artikler i Børnekonventionen, og øvelsen hjælper eleverne med at forstå, at deres oplevelser har værdi og er beskyttet af rettigheder.

Øvelsen kræver hverken forberedelse eller særlige materialer, og den kan fungere som en god overgang fra videoen til klassens egen virkelighed. Den styrker både elevernes forståelse for retfærdighed og klassens fællesskab – med elevstemmen og børneperspektivet i centrum.

Sådan gør du:

- Skriv overskriften: *"Det var ikke okay at ..."* på tavlen og få eleverne til at færdiggøre sætningen.
- Lad eleverne lave sætninger og noter dem på tavlen. F.eks.:
 - *"Det var ikke okay, at eleverne skulle feje blade."*
 - *"Det var ikke okay, at de ikke selv måtte vælge, hvilken bog de skulle læse."*
- Relatér udsagnene til konkrete artikler fra Børnekonventionen f.eks.: *"Alle børn har ret til at blive hørt"* (artikel 12).
- Du kan printe rettighedsplakaten ud og få børnene til at pege på den rettighed, I taler om. Find plakaten [her](#).
- Diskuter videre i plenum: *"Hvordan kunne situationen være håndteret anderledes?"*

03

Retten til at sige fra – hvad ville du gøre?

Tidsramme:
45 min.

Materialer:
Ingen

Aktivitetstype:
Gruppearbejde
med dialog
og refleksion.

Formål:
At identificere
og håndtere
konflikter om
rettigheder.

I denne øvelse skal eleverne tage stilling til uretfærdige situationer og overveje, hvordan man kan handle – både for sig selv og for andre.

Med udgangspunkt i scener fra Ultra-videoen vælger eleverne én situation, hvor de synes, noget var helt forkert. De reflekterer over, hvad de selv ville have gjort, og hvordan man kan sige fra. Bagefter deler de deres tanker i grupper og taler om mod, ansvar og fællesskab.

Sådan gør du:

- Del eleverne ind i mindre grupper.
- Lad eleverne se videoen igen på deres egen computer.
- Bed eleverne vælge én situation fra videoen, hvor de synes, noget var helt forkert. Lad dem skrive et kort svar på:
 - Hvad ville jeg selv have gjort i den situation?
 - Hvordan kunne man sige fra?
 - Hvad ville det rigtige være at gøre for den voksne?
- Saml eleverne i grupper, hvor de deler deres svar og diskuterer:
 - Hvad kan være svært ved at sige fra?
 - Hvornår skal man sige fra? Og er det okay bare at være stille?
 - Hvordan kan man støtte en klassekammerat, der bliver behandlet uretfærdigt?
 - Bærer de voksne et ansvar?

04

Sådan burde skoledagen have været – kreativ omskrivning

Tidsramme:
45–60 min.

Materialer:
Videoen
"Mest LORTEDE
dag nogensinde"

Aktivitetstype:
Kreativt
gruppearbejde
eller individuelt
projekt.

Formål:
At omsætte
rettigheder til
konkret
handling.

I denne øvelse skal eleverne bruge deres kreativitet til at ændre på en uretfærdig situation fra Ultra-videoen. De vælger en scene fra videoen og omskriver den, så børns rettigheder bliver respekteret.

Eleverne arbejder med, hvordan voksne kan handle anderledes, hvordan børn kan blive hørt, og hvordan konflikter kan undgås. Øvelsen giver eleverne mulighed for at forvandle viden om rettigheder til konkret handling – gennem tekst, tegning eller teater.

Sådan gør du:

- Vælg én scene fra videoen, som mange elever reagerede på. I kan f.eks. vælge mellem følgende scener og rettigheder:
 - 01:34–02:09: Ret til gratis undervisning
 - 02:03–02:52: Ret til medbestemmelse
 - 03:49–05:17: Ret til en god skole med nødvendig undervisning
 - 05:15–05:58: Ret til at få mad
 - 05:58–06:50: Ret til hvile og fritid
 - 06:50–07:27: Ret til privatliv
 - 07:26–07:52: Ret til mening og holdning
 - 07:52–08:22: Ret til ikke at lave børnearbejde
 - 08:22–08:41: Staten skal forhindre kidnapning
- Bed eleverne omskrive scenen, så børnenes rettigheder bliver overholdt.
 - Hvordan skulle læreren have reageret?
 - Hvordan kunne børnene blive hørt?
 - Hvordan kunne konflikterne være undgået?
- Eleverne kan vælge mellem:
 - At skrive scenen om som manuskript
 - At lave en tegneserie
 - At lave et mini-teaterstykke og fremføre det
- Afslutning: Hold en mini-fremvisning eller udstilling, hvor eleverne præsenterer deres nye version af scenen – og peger på de rettigheder, de har arbejdet med.

05

En skole uden rettigheder

Tidsramme:
45 min.

Materialer:
Sedler med rettigheder, som eleverne kan miste.

Aktivitetstype:
Aktivt eksperiment, refleksion, fælles samtale.

Formål:
At give eleverne en kropslig og personlig forståelse af, hvad rettigheder betyder i praksis og at styrke deres bevidsthed om børns rettigheder.

I denne øvelse skal eleverne mærke på egen krop, hvad det vil sige at mangle rettigheder. Eleverne skal opleve en lektion, hvor enkelte rettigheder bliver taget fra dem, og på den måde får de en konkret og sanselig forståelse for, hvorfor rettigheder ikke bare er noget, vi har, men noget vi har brug for.

Vælg en aktivitet, som eleverne holder af, og lad en eller flere elever – gerne frivillige – få frataget en rettighed i en kort periode. Det kan f.eks. være retten til at ytre sig, til at tage pauser eller til at deltage på lige vilkår. Øvelsen skal vække undren og refleksion: Hvordan føles det? Er det retfærdigt? Og hvad sker der med fællesskabet, når ikke alle har de samme rettigheder?

Sådan gør du:

- Forbered en aktivitet, som, du ved, eleverne godt kan lide. Det kan f.eks. være rundbold, stikbold, en fodboldkamp eller lign.
- Forklar nu eleverne, at de skal prøve at spille, hvor de har mistet én af deres rettigheder. Du kan lave små kort med forskellige rettigheder og lade eleverne trække én.
- Lad eleverne vælge én rettighed, som de må "opgive" i spillet – det kan f.eks. være:
 - retten til at tale (de må ikke sige noget)
 - retten til at blive hørt (deres mening bliver ignoreret)
 - retten til bevægelse (de må kun stå det samme sted i spillet)
 - retten til leg eller pauser (de får ikke lov til at deltage i spillet, men skal kigge på).
- Eleverne skal nu spille, mens de ikke har den rettighed, de har valgt eller har trukket.
- Når spillet er færdigt, samler du eleverne og spørger dem i plenum:
 - Hvordan føltes det at miste en rettighed?
 - Hvad var det sværeste?
 - Fik du lyst til at sige noget, gøre noget, protestere?
 - Hvordan blev du mødt af andre?
 - Hvad ville der ske, hvis det var sådan hver dag?

Ordet er dit!

Tidsramme:
30 min.

Materialer:
Rettighedsspil.
Kræver at eleverne har adgang til computer, mobil eller tablet.

Aktivitetstype:
Spil, lille skriftlig opgave

Formål:
Eleverne bruger deres stemme til at give idéer til, hvordan staten bedst muligt kan sikre at alle kender til børns rettigheder

Nu har eleverne lært en masse om rettigheder. Som en sidste opgave skal der fokuseres på artikel 42 "ALLE SKAL KENDE BØRNS RETTIGHEDER" – som handler om at regeringen skal sørge for at fortælle børn og voksne om den her konvention, så ALLE kender til børns rettigheder. Både børn og voksne.

I opgaven skal eleverne ud på deres egen rettighedsstafet. I et online spil skal de køre stafetten i en bil – ligesom rettighedsstafetten, der kører gennem Danmark – og indsamle så mange rettigheder som muligt på vejen.

Til sidst i spillet kan eleverne dele en idé til, hvad man kan gøre for at flere kommer til at kende til børns rettigheder. Alle elevernes idéer indsamles og tages med til danske politikere.

Hvis I foretrækker blot at indsende idéer uden at spille spillet, kan I gøre det **her**.

42

ALLE SKAL KENDE
BØRNS RETTIGHEDER

Det spørger vi eleverne om:

Alle børn har rettigheder. Børn har for eksempel ret til at gå i skole, ret til at sige deres mening og ret til at have et trygt liv. Og det er politikernes ansvar, at alle kender børns rettigheder.

Men undersøgelser viser, at hverken børn eller voksne i Danmark kender nok til deres rettigheder. Det skal der laves om på!

Hvad synes du, at politikerne skal gøre, for at alle lærer mere om børns rettigheder?

Man kunne for eksempel lave regler om at sætte fokus på børns rettigheder i skolen, i fritidsklubben, i sportsklubben, på arbejdspladser, i nyhedsmedier eller andre steder. Har du idéer til hvordan?

Vi vil gerne høre dine idéer. Ordet er dit!

Tidsramme:
30 min.

Materialer:
Rettighedsspil.
Kræver at eleverne har adgang til computer, mobil eller tablet.

Aktivitetstype:
Spil, lille skriftlig opgave

Formål:
Eleverne bruger deres stemme til at give idéer til, hvordan staten bedst muligt kan sikre at alle kender til børns rettigheder

Sådan gør du:

- Fortæl eleverne: Nu hvor I kender en masse af børns rettigheder skal I – som en sidste vigtig opgave – arbejde med Børnekonventionens artikel 42. Du kan lade eleverne uddybe, hvad artiklen betyder (brug fx Rettighedsplakaten [her](#)).
- Artikel 42 kort fortalt: Ansvar for at udbrede kendskabet til Børnekonventionen ligger hos regeringen, som skal sørge for, at alle børn og voksne kender til den. Voksne skal kende børns rettigheder, fordi det er deres ansvar at håndhæve dem.
- Spørg eleverne om:
 - Hvad en politiker er?
 - Hvad det vil sige at stemme?
 - Hvad en politiker laver?
 - Er der nogen politikere, der bestemmer mere end andre (regeringen)?
- Fortæl eleverne: Nu skal I arbejde med jeres egne idéer til, hvordan politikere kan sørge for, at alle kender børns rettigheder. Derfor skal I nu ud på jeres egen rettighedsstafet, hvor I får mulighed for at samle forskellige rettigheder og til sidst sende en besked til politikerne.
 - Her kan du fortælle eleverne spørgsmålet, så I kan have en kort snak om, hvad man kan skrive. Skriv evt. idéerne op på tavlen, så eleverne kan se på dem, når de når til selv at komme med forslag. Fx:
 - De voksne kan lære om rettigheder på deres arbejde
 - Der kunne laves programmer på tv om rettigheder – til de voksne
 - Mere undervisning i rettigheder i skolen
 - Man kunne have plakater hængende i sportshallen
 - Der kunne være "reklamer" for rettigheder på tv
- Hver elev går ind på <https://www.boerneportalen.dk/stafet/spil/> (eller scanner QR-koden her i opgaven) og finder rettighedsspillet (eleverne kan eventuelt spille sammen to og to, så de kan tale sammen om idéer).
- Lad eleverne spille til de alle har fået mulighed for at sende en idé af sted til politikerne (muligheden dukker op, når man "dør" i spillet).
- Reflektionsspørgsmål efter spillet:
 - Hvad havde I af idéer til politikerne?
 - Er det vigtigt at politikerne hører jeres idéer? Hvorfor?
 - Var det svært at finde på noget? Hvorfor?

God arbejdslyst

